

ПРАВОВІ УМОВИ ВИЗНАЧЕННЯ ТРУДОВОЇ ФУНКЦІЇ АВІАЦІЙНОГО ПЕРСОНАЛУ В УКРАЇНІ

Національний авіаційний університет
проспект Любомира Гузара, 1, 03680, Київ, Україна
E-mail: annet_femida@ukr.net

Мета: охарактеризувати правові умови, що визначально впливають на встановлення кола трудових прав та обов'язків авіаційного персоналу в Україні. **Методи дослідження:** дедуктивний та індуктивний методи, метод абстрагування та узагальнення, синтез, аналіз, формально-юридичний, метод доказування та ін. **Результати:** виділено чинники, що обумовлюють особливості трудової функції авіаційного персоналу та охарактеризовано особливості трудової функції працівників авіаційного персоналу. **Обговорення:** з'ясовані ключові правові умови, що забезпечують додаткове правове регулювання порядку визначення кола трудових прав та обов'язків авіаційного персоналу у зв'язку з віднесенням спеціальності «авіаційний транспорт» до переліку регульованих професій в Україні.

Ключові слова: трудова функція авіаційного персоналу; авіаційний персонал; трудові права та обов'язки; кваліфікація; сертифікація; допуск авіаційного персоналу до авіаційної діяльності.

Постановка проблеми та її актуальність.

Транспортна система України включає в себе усі види транспорту: наземний, залізничний, повітряний, морський, річковий, озерний, трубопровідний. Всі ці види транспорту взаємодіють для задоволення виробничих та невиробничих потреб юридичних та фізичних осіб. За допомогою транспорту здійснюється перевезення пасажирів та вантажів як у межах країни, так і за її межами. В Україні та всьому світі повітряний транспорт забезпечує швидкісне сполучення між пунктами призначення, зокрема, шляхом здійснення регулярних внутрішніх та міжнародних рейсів, а отже цивільній авіації належить провідне місце на шляху соціально-економічного розвитку України. До сьогодні в світі цивільна авіація здійснює переважно перевезення пасажирів та вантажів. Водночас проведення санітарних заходів, пошуково-рятувальних заходів, аварійно-рятувальних робіт, допомога у разі настання стихійного лиха тощо також належать до авіаційних робіт, що здійснюються авіаційним персоналом. Ро-

бота повітряного транспорту не може бути забезпечена без участі людини, а зважаючи на складність та потребу забезпечувати безпеку авіаційної діяльності, трудові права та обов'язки працівників повітряного транспорту характеризуються своєю специфікою та особливостями. Це своєю чергою свідчить про актуальність дослідження правових умов визначення трудової функції працівників авіаційного персоналу.

Аналіз досліджень і публікацій свідчить, що питання визначення трудової функції працівника належить до одних із найскладніших практичних завдань. Наукове обґрунтування та доведення вагомості впливу структурних елементів трудової функції працівника, порядок визначення працівника придатним до виконання тієї чи іншої роботи є актуальним науково-практичним завданням, що постійно знаходиться в колі наукових інтересів. Так, науково-методологічною основою даного дослідження стали праці В.С. Венедіктова, С.В. Вишновецької, М.І. Іншина, О.В. Лаврінєнка, О.Є. Коспюченко, С.М. Прилипка, А.А. Фатуєва, О.М. Ярошенка та ін., що дало підставу виділити

чинники, які обумовлюють особливості трудової функції авіаційного персоналу та охарактеризувати її.

Метою цієї статті є характеристика правових умов, що визначально впливають на встановлення кола трудових прав та обов'язків авіаційного персоналу в Україні.

Виклад основного матеріалу. Особливості та специфіка умов праці авіаційного персоналу відповідно до ч. 2 ст. 53 «Трудові відносини та соціальний захист авіаційного персоналу» Повітряного кодексу України встановлюються законодавством з урахуванням міжнародних вимог та рекомендацій щодо безпечних умов праці та особливих умов соціального захисту окремих категорій авіаційного персоналу [1].

Також варто зазначити, що працівники у галузі цивільної авіації, які працюють відповідно до спеціальності 272 «авіаційний транспорт», належать до нечисельної групи працівників регульованих професій. Так, спеціальність «авіаційний транспорт», відповідно до чинного законодавства України, належить до переліку спеціальностей, здобуття ступеня освіти з якої необхідно для доступу до професії, для якої запроваджено додаткове регулювання [2]. Тобто, однією з особливостей трудової функції авіаційного персоналу є те, що визначення кола трудових прав та обов'язків цієї категорії працівників має додаткове централізоване регулювання. Трудова функція таких працівників включає низку функцій, визначених законодавством, а не угодою учасників трудових відносин.

Водночас Випуск 68 «Авіаційний транспорт» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників розроблений «з уточненням кваліфікаційних характеристик професій працівників, урахуванням змін і доповнень до змісту робіт, які виникли під впливом упровадження досягнень науки, техніки, технології, організації виробництва та праці» [3]. Названий довідник вміщує «поряд із вимогами, які викладено у відповідних розділах кваліфікаційних характеристик, працівники авіаційного транспорту повинні знати, виконувати та дотримуватися правил і норм з охорони праці, виробничої санітарії, пожежної безпеки,

електробезпеки, безпечного ведення робіт, виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку» [3]. Такі вимоги до авіаційного персоналу в першу чергу обумовлені необхідністю забезпечення безпеки екіпажу повітряного судна, пасажирів, вантажу тощо під час польоту.

Варто також наголосити, що 10.08.1992 р. Україна приєдналась до Конвенції про міжнародну цивільну авіацію 1944 р., яка набула чинності в Україні 09.09.1992 р. Ця Конвенція закріплює низку зобов'язань держави щодо безпечного розвитку міжнародної цивільної авіації та раціонального й економічного використання повітряного транспорту [4]. Низка зобов'язань держав стосується забезпечення умов, які підлягають дотриманню щодо повітряних суден, зокрема у ст. 32 «Свідоцтва на членів екіпажу» закріплено, що «пілот кожного повітряного судна та інші члени льотного складу екіпажу кожного повітряного судна, зайнятого в міжнародній навігації, забезпечуються посвідченнями про кваліфікацію і свідоцтвами, які видані або яким надано чинності державою, в якій це повітряне судно зареєстроване» [4]. Тобто, держава повинна забезпечити умови для дотримання міжнародних стандартів у сфері цивільної авіації, що вимагає встановлення певних правил для авіаційного персоналу. Своєю чергою авіаційний персонал цивільної авіації під час виконання роботи, обумовленої трудовим договором, має виконувати свою трудову функцію з дотримання міжнародних стандартів, авіаційного законодавства, зокрема, авіаційних правил України та умов укладеного трудового договору. Наведене свідчить, що однією з ключових умов виконання авіаційним персоналом своєї трудової функції є кваліфікація, яка надає дозвіл працівникові на виконання тих чи інших видів авіаційної діяльності, зокрема, й авіаційних робіт.

Фактично кваліфікація працівника авіаційного персоналу є тим критерієм, за яким визначається персоніфікований (індивідуальний) зміст його трудової функції. І такий нормативний підхід до процесу розподілу праці, що забезпечує диференціацію трудових прав та обов'язків авіаційного персоналу залежно від їх вмінь та навичок, відповідає сучасним поглядам на кваліфікацію, як необхідного елементу трудової функції працівника. Зокрема В.С. Венедіктов зазначає, що трудова

функція працівника, визначена відповідно до його кваліфікації, дозволяє забезпечити розподіл елементів єдиного трудового процесу залежно від особливих здібностей до праці кожного окремого працівника [5, с. 37]. С.М. Прилипко та О.М. Ярошенко зазначають, що кваліфікація є ступенем професійної навченості, тобто рівнем підготовки, досвіду і знань із певної спеціальності [6, с. 295].

Науковці також обґрунтовують, що «зміст, обсяг та порядок її виконання має визначатися сторонами через кваліфікацію в трудовому договорі з урахуванням локальних нормативних актів роботодавця» [7, с. 7]. Кваліфікація виступає головним критерієм визначення роботи, обумовленої трудовим договором. Кваліфікаційний розряд дозволяє власнику або уповноваженому органу доручити працівнику роботу відповідної складності [8, с. 105]. Тобто кваліфікація працівника, що належить до авіаційного персоналу, має розглядатися як необхідна умова визначення кола його трудових прав та обов'язків. При цьому при визначенні трудової функції працівника необхідно враховувати, що «організація праці на кожному підприємстві має свої особливості, які не відображені у галузевих нормах» [9, с. 132].

Враховуючи сучасний рівень науково-технічного прогресу, варто зазначити, що кваліфікація авіаційного персоналу не є одноразовою фіксацією рівня вмінь та навичок працівника у документі. Кваліфікація авіаційного персоналу в силу ст. 51 Повітряного кодексу України визначається в порядку атестації працівників [1], «головним призначенням якої є створення сприятливих умов для правильного вирішення таких юридичних питань: збереження змісту трудових правовідносин у попередньому вигляді; зміна змісту трудових правовідносин внаслідок коригування трудової функції працівника, яка має відбутися; припинення трудових правовідносин» [10, с. 73]. При цьому свідоцтва, сертифікати та рейтинги авіаційного персоналу мають строковий характер, зокрема, Авіаційні правила України регламентують «вимоги до власників свідоцтв членів льотних екіпажів, кандидатів на отримання таких свідоцтв, вимоги щодо умов їх

видачі, підтримання чинності, внесення до них поправок, обмежень, прав та обов'язків власників свідоцтв» [11].

Регламентація порядку посвідчення кваліфікації льотного персоналу відповідними свідоцтвами, рейтингами та сертифікатами не обмежується виключно перевіркою вмінь та навичок авіаційного персоналу, а включає у себе цілісну процедуру, яка охоплює: спеціальну підготовку (навчання); оцінку стану здоров'я, що свідчить про придатність до тієї чи іншої роботи; оцінку теоретичних знань для отримання свідоцтв та рейтингів; практичну перевірку навичок; кредитування льотного часу та теоретичних знань; використання прав; обов'язки щодо носіння та пред'явлення документів; запис польоту; володіння мовою; припустимі перерви у польотах; обмеження прав власників свідоцтв віком понад 60 років щодо комерційних повітряних перевезень; обмеження, призупинення та анулювання дії свідоцтв, рейтингів та сертифікатів [11].

Варто відмітити, що до авіаційного персоналу належать особи, які пройшли спеціальну фахову підготовку, мають відповідне свідоцтво і здійснюють льотну експлуатацію, технічне обслуговування повітряних суден, організацію повітряного руху, технічну експлуатацію наземних засобів зв'язку, навігації, спостереження. При цьому, згідно зі ст. 49 Повітряного кодексу України, для кожної спеціальності осіб авіаційного персоналу встановлюються самостійні кваліфікаційні вимоги за професійною ознакою та станом здоров'я. Свідоцтва, що підтверджують кваліфікацію авіаційного персоналу різних спеціальностей, видаються окремо на кожен спеціальність. Законом також передбачена правова можливість внесення у свідоцтва авіаційного персоналу відміток про право виконання деяких функцій, передбачених іншими спеціальностями. При виконанні своїх трудових прав та обов'язків авіаційному персоналу дозволено провадження професійної діяльності згідно з умовами і обмеженнями, передбаченими свідоцтвами [1]. Наприклад, диспетчер управління повітряним рухом здійснює свої права, надані свідоцтвом, залежно від чинності рейтингу, доповнення до рейтингу, відповідних допусків та медичного сертифіката [12].

Отже, кожне свідоцтво особи, яка належить до авіаційного персоналу, є не просто іменним документом, а індивідуальним документом з диференціацією професійних та трудових прав щодо виконання функцій, передбачених спеціальностями авіаційного персоналу. Разом із тим, у частині визначення трудової функції кожного окремого працівника зі складу авіаційного персоналу, роботодавець має виходити з наявних у такого працівника документів про кваліфікацію, і жодним чином не може за власною ініціативою чи за погодженням сторін розширювати або обмежувати права та обов'язки працівника, який належить до авіаційного персоналу.

Розвиток цивільної авіації як галузі господарювання нерозривно пов'язаний із впровадженням сучасних методів, технологій та техніки, що відповідно вимагає від авіаційного персоналу усіх спеціальностей постійного удосконалення своїх професійних вмінь та навичок. Наприклад, для диспетчерів управління повітряним рухом «безперервна підготовка має складатися з курсів відновлюваної підготовки і перепідготовки та проводиться згідно з вимогами схеми компетентності органу ОПР відповідно до АТСО.В.025». При цьому безперервна підготовка здійснюється двома способами: перший – курси відновлення підготовки; другий – перепідготовка [12]. Наведене свідчить, що конкретне коло трудових прав та обов'язків диспетчера управління повітряним рухом та умови допуску до роботи прямо залежать від кваліфікації працівника, що підтверджується відповідним документом, та своєчасного проходження навчання, необхідного для виконання трудових обов'язків, передбачених трудовим договором.

Також варто зазначити, що окрім проходження періодичної професійної перевірки авіаційного персоналу, що полягає у підтвердженні навичок, необхідних для відновлення або продовження рейтингів, у тому числі проходження усного іспиту, якщо це потрібно, для льотного персоналу Авіаційними правилами України «Технічні вимоги та адміністративні процедури для льотних екіпажів цивільної авіації» встановлено строки допустимих перерв у

польотах. Фактично наявність діючих свідоцтв, сертифікатів тощо, при перевищенні строку припустимих перерв у польотах, автоматично призводить до неможливості працівника категорії льотного персоналу виконувати його трудову функцію, визначену трудовим договором. Такі обмеження встановлюються з диференціацією строків перерв у польотах у днях, які рахуються з дня останнього польоту залежно від: а) виду повітряного судна; б) астрономічного часу польотів; в) професійних прав пілота; г) виду призначення повітряного транспорту. Тобто, виконання трудової функції льотним персоналом залежить від права на польоти, яке переривається у разі перевищення допустимих строків перерв у польотах. Також для власників свідоцтв, що підтверджують їх кваліфікацію, діють вікові обмеження щодо комерційних повітряних перевезень, зокрема, такий юридичний факт (подія) – настання певного віку (60, 65, 70 років) обмежує права власників свідоцтв на певні види польотів.

У Повітряному кодексі України окрема увага приділена загальним обов'язкам, що поширюються на екіпажі повітряних суден. Зокрема у ст. 57 визначено постійні функції екіпажу повітряного судна під час польоту. Своєю чергою ст. 58 «Обов'язки та права членів екіпажу повітряного судна» названого кодексу закріплює конкретні права та обов'язки членів екіпажу повітряного судна, додатково зобов'язує їх до належного виконання своїх трудових прав та обов'язків, пов'язаних з безпекою повітряного судна та пасажирів на борту. Такі вимоги викладено шляхом позитивного зобов'язання щодо виконання ними своїх обов'язків на повітряному судні або прямих заборон для членів екіпажу повітряних суден, які спрямовані на забезпечення професійної та фізіологічної, фізичної, розумової та психологічної придатності членів екіпажу до польоту.

Щодо нормативних умов визначення змісту трудової функції членів екіпажів повітряних суден зазначимо, що трудові права та обов'язки таких працівників умовно можна поділити за їх функціональним призначенням. Виходячи з того, що робочий час членів екіпажів повітряних суден включає, зокрема, такі різновиди робочого часу як: польотний час (BLOCK TIME); передпольот-

ну підготовку; час післяпольотної роботи; час очікування вильоту, з незалежних від екіпажу повітряного судна причин в аеропортах, на оперативних точках та в інших місцях його перебування, у разі ненадання умов для відпочинку; час перебування на різних чергуваннях або в резерві тощо [13], то відповідно й трудова функція члена екіпажу повітряного судна залежать від різновиду робочого часу.

Ще однією з особливостей трудової функції працівників, які належать до авіаційного персоналу, є диференціація трудових прав та обов'язків, залежно від класифікації видів польотів – внутрішніх чи міжнародних [1]. Окрім загальних прав та обов'язків авіаційного персоналу, який здійснює міжнародні рейси, їхня кваліфікація, що дає право на здійснення таких рейсів, вимагає знання іноземної мови в обов'язку, передбаченому програмою спеціальної підготовки [3]. Варто відмітити, що для осіб льотного персоналу додатковою вимогою є володіння мовою, при цьому «пілотам літаків, вертольотів, повітряних суден з енергетичною системою збільшення підйомної сили та дирижаблів, які користуються радіозв'язком, не дозволяється використання прав, наданих свідоцтвом та рейтингами, поки у свідоцтві не буде рейтингу про володіння англійською мовою або будь-якою іншою мовою, що використовується у радіопереговорах під час польоту». У рейтингу зазначається мова, рівень володіння та строк дії [11].

Оцінюючи в цілому нормативні вимоги до правового регулювання праці авіаційного персоналу та віднесення цієї категорії працівників до працівників регульованої професії, варто визнати це необхідним кроком, адже науково-технічний прогрес та подальше використання повітряного простору ставлять перед державами світу нові завдання, які не можуть бути вирішені за межами права, зокрема, і у сфері праці авіаційного персоналу. Пояснюється це тим, що «міжнародне право та національне законодавство змінюється відповідно до Концепції U-Space та правового регулювання повітряного законодавства. Це складний і тривалий процес, який відбувається під впливом нових технологій, втілених у повсякденне життя лю-

дини. Однак, цей процес забезпечує порядок та безпеку використання повітряного простору» [14, с. 45], а як обґрунтовано вище, питання безпеки та відповідні трудові права й обов'язки екіпажів повітряних суден належать до постійно виконуваних функцій, виконання яких потребує безперервного підвищення кваліфікації та оновлення професійних навичок.

Висновки. I. Вище викладене дає підставу стверджувати, що особливості трудової функції авіаційного персоналу обумовлені такими чинниками: 1) вимогами безпеки експлуатації повітряних суден та безпеки пасажирів на борту; 2) включенням спеціальності «авіаційний транспорт» до переліку регульованих професій, що мають додаткове регулювання для доступу до професії; 3) встановленням особливостей праці та кваліфікаційних вимог до осіб авіаційного персоналу, зокрема, і за льотними спеціальностями, з урахуванням міжнародних вимог та рекомендацій Міжнародної організації цивільної авіації; 4) правилами сертифікації і допуску авіаційного персоналу до авіаційної діяльності, зокрема, реалізація права на виконання польотів пілотами авіації загального призначення можлива виключно за наявності чинного медичного сертифіката; 5) видами авіаційної діяльності, що здійснюються авіаційним персоналом; 6) вимогою періодичного медичного обстеження, проходження періодичної професійної перевірки на підтвердження/відновлення наявності навичок.

II. Трудова функція авіаційного персоналу характеризується такими особливостями: 1) централізованим регулюванням професійних та трудових прав і обов'язків авіаційного персоналу, зокрема, визначенням постійно виконуваних функцій під час польоту для членів екіпажів повітряних суден, де права та обов'язки визначені на рівні закону, шляхом закріплення позитивних зобов'язань та прямих заборон; 2) диференціацією та індивідуалізацією кола трудових (професійних) прав працівника зі складу авіаційного персоналу, що підтверджується персоналізовано у свідоцтві та/чи сертифікаті такого працівника. При цьому професійні права працівника не можуть бути змінені чи доповнені за погодженням між працівником і роботодавцем; 3) диференціацією трудових прав та обов'язків,

відповідно до встановлених критеріїв, є володіння мовою для визначення видів польотів, які можуть бути доручені працівникові – внутрішні чи міжнародні рейси; 4) віковими обмеженнями щодо права власників свідоцтв на певні види польотів; 5) конкретизацією робочих завдань та трудових обов'язків, залежно від різновиду робочого часу членів екіпажів повітряних суден як-то: польотний, передпольотний, післяпольотний час, аналіз польоту тощо.

Література

1. Повітряний кодекс України від 19 трав. 2011 р. № 3393-VI. *Офіц. вісн. України*. 2011. № 46. Ст. 1881.

2. Про затвердження Переліку спеціальностей, здобуття ступеня освіти з яких необхідне для доступу до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання: Наказ МОН від 22 трав. 2020 р. № 673. *Офіц. вісн. України*. 2020. № 47. Ст. 1506.

3. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 68 «Авіаційний транспорт». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va488361-02#Text>.

4. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію 1944 р. *Офіц. вісн. України*. 2004. № 40. Ст. 2667.

5. Венедиктов В.С. Трудовой договор (контракт) по законодательству Украины (КЗоТ, комментарий, образцы документов). Харьков: Консум, 1996. 128 с.

6. Прилипко С.М., Ярошенко О.М. Трудове право України: підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. Харків: ФІНН, 2009. 728 с.

7. Костюченко О.Є. Соціальне призначення трудового права: проблеми теорії та практики: автореф. дис. .... д-ра юрид. наук. спец. 12.00.05. Харків, 2018. 40 с.

8. Кодекс законів про працю України: науково-практичний коментар. Харків: Консум, 2003. 832 с.

9. Фатуев А.А. Трудовое право в жизни человека. Москва: Юрид. лит., 1991. 256 с.

10. Вишневецька С.В., Галкіна О.В. Правова природа атестації працівників в авіаційній галузі. *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. Київ: НАУ, 2009. № 4. С. 72-75.

11. Про затвердження Авіаційних правил України «Технічні вимоги та адміністративні

процедури для льотних екіпажів цивільної авіації»: Наказ Державної авіаційної служби України від 20 лип. 2017 р. № 565. *Офіц. вісн. України*. 2017. № 75. Ст. 2304.

12. Про затвердження Авіаційних правил України «Технічні вимоги та адміністративні процедури щодо видачі свідоцтв та сертифікатів диспетчерів управління повітряним рухом»: Наказ Державної авіаційної служби України від 31 трав. 2018 р. № 485. *Офіц. вісн. України*. 2018. № 78. Ст. 2607.

13. Про затвердження Правил визначення робочого часу та часу відпочинку екіпажів повітряних суден цивільної авіації України: Наказ Міністерства транспорту України від 02 квіт. 2002 р. № 219. *Офіц. вісн. України*. 2002. № 17. Ст. 913.

14. Vyshnovetska S., Melnyk V. Unmanned Spacecrafts and Space Drones as the Challenges for Space Law. *Philosophy and Cosmology. Academic Journal*. 2020. Volume 24. P. 39-47. DOI: <https://doi.org/10.29202/phil-cosm/24/4>.

References

1. Povitranij kodeks Ukraini vid 19.05.2011 № 3393-VI. Ofic. Visn. Ukraini. 2011. № 46. St. 1881.

2. Pro zatverdzhennja Pereliku special'nostej, zdobuttja stupenja osviti z jakih neobhidne dlja dostupu do profesij, dlja jakih zaprovadzheno dodatkovе reguljuvannja: Nakaz MON vid 22.05.2020 № 673. Ofic. visn. Ukraini. 2020. № 47. St. 1506.

3. Dovidnik kvalifikacijnih karakteristik profesij pracivnikiv Vypusk 68 «Aviacijnij transport». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va488361-02#Text>

4. Konvencija pro mizhnarodnu civil'nu aviaciju 1944 r. Ofic. visn. Ukraini. 2004. № 40. St. 2667.

5. Venediktov V.S. Trudovoj dogovor (kontrakt) po zakonodatel'stvu Ukraini (KZot, komentarij, obrazcy dokumentov). Har'kov: NPKF «Konsum», 1996. 128 s.

6. Prilipko S.M., Jaroshenko O.M. Trudove pravo Ukraini: pidruchnik. 2-ge vid., pererob. i dop. Kharkiv: FINN, 2009. 728 s.

7. Kostjuchenko O.E. Social'ne priznachennja trudovogo prava: problemy teorii ta praktyku: avtoref. dis.... d-ra jurid. nauk. spec. 12.00.05. Kharkiv, 2018. 40 s.

8. Kodeks zakoniv pro pracju Ukraini: naukovopraktichnij komentar. Kharkiv: Konsum, 2003. 832 s.

9. Fatuev A.A. Trudovoe pravo v zhizni cheloveka Moskva: Jurid. Lit., 1991. 256 s.

10. Vyshnovetska S.V.; Galkina O.V. Pravova priroda atestacii pracivnikov v aviacijnij galuzi. Juridichnij visnik. Povitrjane i kosmichne pravo. 2009. № 4. S. 72-75.

11. Pro zatverdzhennja Aviacijnih pravil Ukraini «Tehnichni vimogi ta administrativni proceduri dlja l'otnih ekipazhiv civil'noi aviacii»: Nakaz Derzhavnoi aviacijnoi sluzhbi Ukraini vid 20.07.2017 № 565. Ofic. visn. Ukraini. 2017. № 75. St. 2304.

12. Pro zatverdzhennja Aviacijnih pravil Ukraini «Tehnichni vimogi ta administrativni proceduri shhodo vidachi svidoctv ta sertifikativ

dispetcheriv upravlinnja povitrjanim ruhom»: Nakaz Derzhavnoi aviacijnoi sluzhbi Ukraini vid 31.05.2018 № 485. Ofic. visn. Ukraini. 2018. № 78. St. 2607.

13. Pro zatverdzhennja Pravil viznachennja robochogo chasu ta chasu vidpochinku ekipazhiv povitrjanih suden civil'noi aviacii Ukraini: Nakaz Ministerstva transportu Ukraini vid 02.04.2002 № 219. Ofic. visn. Ukraini. 2002. № 17. St. 913.

14. Vyshnovetska S., Melnyk V. Unmanned Spacecrafts and Space Drones as the Challenges for Space Law. *Philosophy and Cosmology. Academic Journal*. 2020. Volume 24. P. 39-47. DOI: <https://doi.org/10.29202/phil-cosm/24/4>.

Anna Dihtiarenko

THE LEGAL CONDITIONS FOR DETERMINING OF THE LABOR FUNCTION OF AVIATION PERSONNEL IN UKRAINE

National Aviation University
Liubomyra Huzara Avenue, 1, 03680, Kyiv, Ukraine
E-mail: annet_femida@ukr.net

Purpose: to characterize the legal conditions that affect the definition of the scope of labor rights and responsibilities of aviation personnel in Ukraine. **Research methods:** deductive and inductive methods, abstraction and generalization method, synthesis, analysis, formal-legal, evidentiary method, etc. **Results:** the factors that determine the peculiarities of the labor function of aviation personnel are identified and the peculiarities of the labor function of aviation personnel are characterized. **Discussion:** the main legal conditions have been clarified that provide additional legal regulation of the procedure for determining the scope of labor rights and responsibilities of aviation personnel in connection with the inclusion of the speciality «aviation transport» in the list of regulated professions in Ukraine.

The article proves that the labor functions of aviation personnel are characterized by the following features: centralized regulation of professional and labor rights and responsibilities of aviation personnel, in particular, the definition of constantly performed functions during flight for aircraft crew members, where rights and responsibilities are defined at the level of law by consolidating positive responsibilities and outright prohibitions; differentiation and individualization of the range of labor (professional) rights of an employee from the aviation personnel, is confirmed personified in the certificate of such an employee. At the same time, the employee's professional rights cannot be changed or supplemented by agreement between the employee and the employer; differentiation of labor rights and responsibilities in accordance with the established criteria for language proficiency to determine the types of flights that can be assigned to an employee - domestic or international flights; age restrictions regarding the right of license holders to certain types of flights; specification of work tasks and work responsibilities depending on the type of working time of aircraft crew members such as: flight, pre-flight, post-flight time, flight analysis, etc.

Keywords: labor function of aviation personnel; aviation personnel; labor rights and responsibilities; qualification; certification; admission of aviation personnel to aviation activities.